

Ludovika Akadémia

Sokaknak csak egy női név, nekünk, magyaroknak annál sokkal több! Egy valamikori intézmény, a magyar honvédtisztképzés bölcsője majd fellegvára. A XVIII. század végén, a magyar országgyűlésen már megfogalmazódott a magyar katonatisztképzés igénye, de hosszú évtizedeknek kellett elteltie azonban ahhoz, hogy az álom valóra válhasson.

Az 1808-ban elfogadott törvények között a VII. törvénycikk rendelkezett a Ludovika (latinosan: Ludoviceum) Akadémia megalakításáról, amely intézmény " ...kizárólag a magyar iffjaknak a katonai tudományokban leendő kiképzésére szolgál".

A törvény szentesítésétől a képzés tényleges megindulásáig még hosszú évtizedet teltek el. Mintegy hét évtized. Hiába készült el 1836-ra a Pollack Mihály tervezte épület, azt nem lakták be a magyar tisztjelöltek. 1849 januárjában a Hadi Főtanoda alig nyitotta ki kapuját, hogy a magyar honvédtisztképzés szolgálja, máris bezárattott.

Az 1849-ben levert szabadságharc honvédserege utáni vágy valamint a Habsburg uralkodóház és a Magyar Királyság közötti kiegyezés – 1867 – teremtette meg az önálló magyar királyi honvédséget és annak tisztképző intézményét a Ludovika Akadémiát. 1872-ben indult meg a képzés – még tanfolyam rendszerben, hogy azután 1883-ban megkezdődjön a négy évfolyamos hadapródiskolai képzés.

14 – 16 éves fiatalok, négy középiskolával a hátuk mögött vállalták, hogy a magyar királyi Honvédség tisztjei lesznek, magukra öltik az egyenruhát és esküt tesznek a magyar királyra, az addigra már sokak szemében „Ferenc József apánknak” tekintett, hosszú ideig elutasított uralkodóra.

Az 1898-as esztendő újabb mérőföldkő lett az intézet életében. Megindul a három éves akadémiaszintű képzés. A Ludovika Akadémia a bécsújhelyi császári és királyi „Mária Terézia” Katonai Akadémia rangjára emeltetett.

Az első világháború befejeztéig sok száz „ludovikást” avattak tisztjelöltté, illetve tisztté a Ludovika épülete melletti Nagyréten. 1919-ben „vörös parancsnokképző” tanfolyamként emlegették az egykori intézményt, amelynek hallgatói – az akadémikus urak – 1919. június 24-én szembefordultak a tanács hatalommal és sikertelen lázadásuk eredményeként a halállal nézhetek szembe. Egy olasz alezredes – *Guido Romanelli* – azonban megmentette őket a börtöntől, a kivégzőosztagoktól.

A győztesek – az antant hatalmak -- haragját említette a Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság vezetőinek, ha a fiataloknak bántódása esne.

Az „ellenforradalmárok” egyike, néhai *Kéri Kálmán* – a rendszerváltoztatás utáni országgyűlés MDF frakciójában politizáló nyugállományú vezérezredes – története szerint megmenekülésük után Sinkó Ervin „fejtágítóin” kellett (volna) elsajátítaniuk a kommunista eszmét. Nem sikerült nekik. A kommün bukása után nem sokkal magyar királyi honvédtisztekké avatták őket, ahogy az őket követő évfolyamok hallgatóit is, az akadémikus urakat -- ahogy akkoriban őket hivatalosan nevezték --, az 1922 után már főiskolai ranggal büszkélkedő intézményből.

S így ment ez egészen 1945-ig, amikor is a Ludovika Akadémiát – amely 1931. október 1-től két főcsoportra vált szét, hogy a II. főcsoport 1939-ben Magyar Királyi Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémia néven képezze a honvédtiszteket a Haza számára – megszüntették. A Ludovikát végzett katonatiszt azt követően szinonimája lett a fasisztának, a tömeggyilkosnak, a háborús bűnösnek.

A Ludovika Akadémia I. főcsoportnak – amely 1939 után megtartotta a Ludovika nevet -- olyan kiemelkedő képességű és elismert parancsnokai voltak, mint *vitész Jány Gusztáv*, *vitész Szombathelyi Ferenc* vagy *vitész kisbarnaki Farkas Ferenc*. S mi volt bennük a közös? Az olthatatlan hazaszeretet, a honvédelmére tett eskükhöz végsőkig való ragaszkodás, a Ludovika jelmondatának a szellemében: „*A Hazáért, mindhalálig!*” S mi volt még a közös bennük? 1945 után mind a hármukat háborús bűnökkel vádolva ítélték el a népbíróságok, hogy a rendszerváltoztatás után a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogállami keretek között bűncselekmény hiányában mentse fel őket az ellenük felhozott vádak alól.

S hányan éltek az esküjükhöz híven a ludovikások közül, akkor is, amikor számukra csak a kirekesztés, a megvetés, a népbíróság általi elítélések jutottak? Sok százan, sok ezren. Az ő emléküket őrzik a Ludovika Akadémia történetét megőrkítő kiadványok, az ő nevük olvasható az alma mater épületében a Hősök folyosóján található emléktáblákon. Mindazoké, akik a két világháborúban életüket adták a Hazáért, amely számukra valóban csak nagybetűvel volt leírható.

Ma már kevesen élnek közülük, közöttünk. De vannak még néhányan olyanok, akiket 1940 előtt és olyanok is, akiket 1940 és 1945 között avattak fel magyar királyi honvéd hadnagyokká. Ők még ma is

emlékeznek a kardpengék csengésére, az eskü szövegére és a háború nehéz, embert próbáló napjaira. Azokra a napokra, amikor a legénység tagjainak náluk idősebbjei is apaként tekintettek rájuk, mert tudták, hogy a fiatal hadnagyok -- de a magasabb rendfokozatúak is -- így viseltetnek irántuk. Felelősséget éreznek értük és vigyáznak is rájuk.

S ezek a közösen eltöltött évek voltak azok, amelyekre a legnehezebb időkben is szívesen emlékeztek. A képzés időszakának nehéz évei, a ludovikás csínyek, az együtt megélt hétköznapiak mind erőt adtak. Úgy a Gyűjtőfogházban, mint Recskén, úgy a kistarcsai internálótáborban, mint a hadifogságban vagy a GULÁG táboraiban. Mert a ludovikások döntő többsége – a magyar királyi Bolyai János Honvéd Műszaki Akadémiáról, illetve a vitéz nagybányai Horthy Miklós – majd 1943-tól Horthy István – Honvéd Repülőakadémiáról felavatott bajtársaikhoz hasonlóan – a felsoroltak valamelyikével előbb vagy utóbb megismerkedett. Azok az értékek és elvek – hazaszeretet, hűség, bajtársiasság, tisztelet, hit... -- a kiépülő új világban és rendben – amelyet egyszerűen csak kommunizmusnak neveztek – nem számítottak. Az új eszméknek más típusú emberekre volt szükségük. A ludovikások viszont nem akartak mások lenni, csak azok, amivé az intézmény őket nevelte: hazaszerető, magyar katonatisztek.

Elveiket, esküjüket megtartva élték életüket itthon és szerte a világban ahova a második világháború befejezte, illetve az 1956-os forradalom és szabadságharc után kerültek.

Az 1944. augusztus 20-án avatott évfolyamok hallgatói – mind a három akadémiáról egy időben és egy helyen avatták az ifjú hadnagyokat – soha nem feledték az avatás utáni pohárköszöntőt mondó bajtársukat, aki arra a fiatal hadnagyra emelte poharát, aki közülük elsőként esik el a Haza védelmében. Az 1944. augusztus 20-án avatottak első hősi halottja a pohárköszöntőt mondó *Pósfay László* gyalogsági hadnagy lett.

Mára a Ludovika és a ludovikás név visszanyerte régi fényét. A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KARÁNAK hallgatói a LUDOVIKA ZÁSZLÓALJBAN tanulnak és szolgálnak felavatásukig. A jelmondat a számukra ugyanaz, mint eleiké volt: „*A Hazért mindhalálig!*”. Halniuk ne kelljen, de mi, akik figyeljük őket és büszkék vagyunk rájuk, tudhatjuk, hogy elődeikhez hasonlóan a jelmondatot komolyan gondolják és értelmezik. Méltó elődök nyomában méltó utódok képeztetnek. Őrizzék meg ők azt a szellemiséget, amelyet csak egy szóval lehet kifejezni: „ludovikás”. Legyen ez így még sokáig!

Szakály Sándor